

34/6

LA CAMPANA DE GRACIA

Any LXIV - Batallada 3344

Preu: 20 cèntims

BARCELONA, 26 Agost 1933

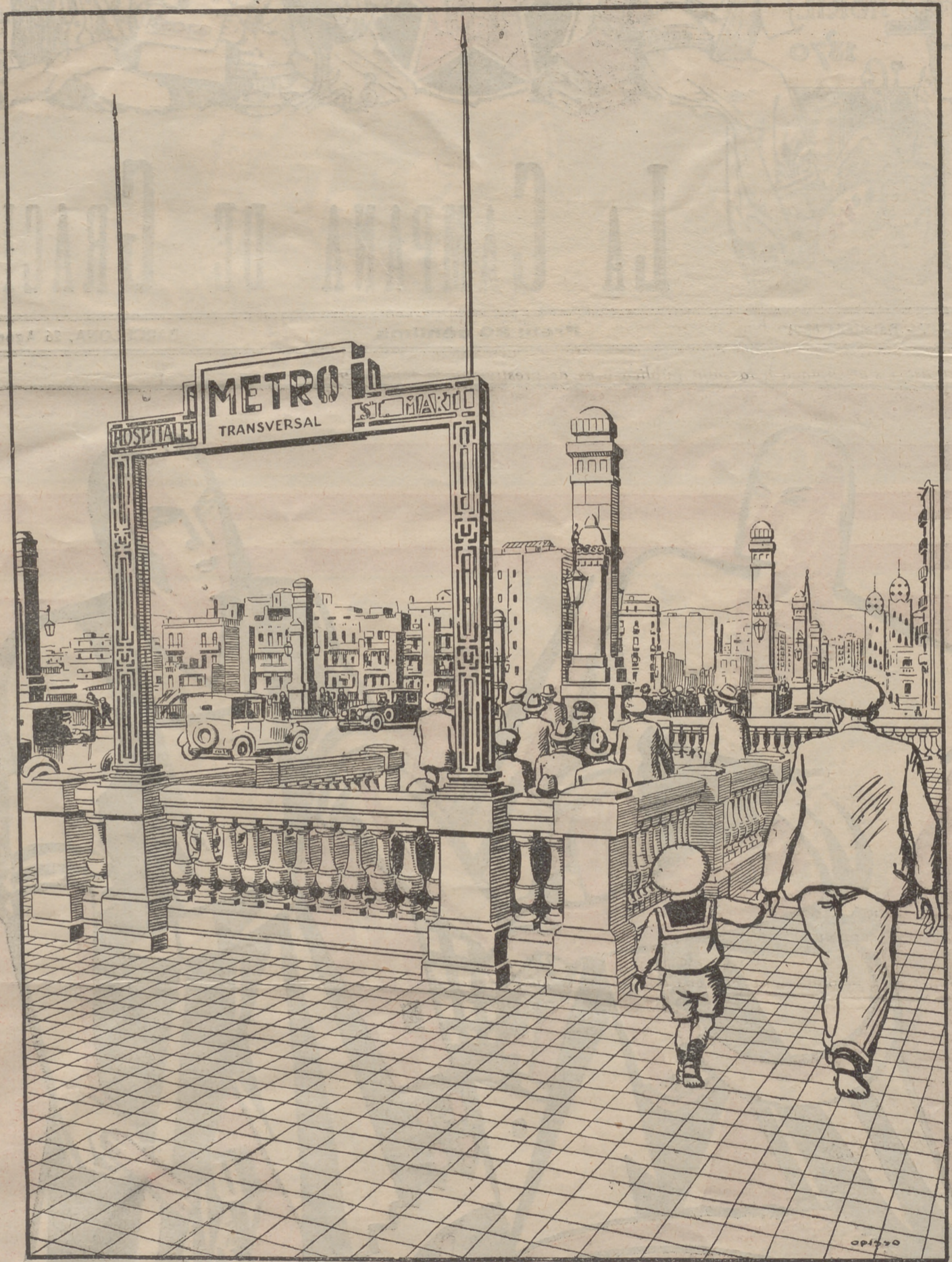

La Ciutat i el Camp

Units nosaltres, asegurem el triomf dels ideals
esquerristes i republicans de la nostra Catalunya!

F. C. Metropolità de Barcelona, S. A.

(TRANSVERSAL)

METRO TRANSVERSAL — El medi de transport urbà més rapid i econòmic
De **PLAÇA ESPANYA** a la **MONUMENTAL**, 20 cèntims
De **BORDETA (Hospitalet)** a **MARINA (Sant Martí)** quinze minuts

COMODITAT I HIGIENE.— Aquesta Empresa desinfecta periòdicament per mitjà de brigades especialitzades, el seu túnel, estacions i cotxes, mantenint d'aquesta forma en perfectes condicions d'higiene totes les seves instal·lacions.

LA CAMPANA DE GRACIA

SETMANARI DELS ESQUEPRISTES CATALANS

Redacció i Administració: Ronda Universitat, 25, entl. Telèfon 22122

Un dels homes més combatuts

EN la desafortada campanya que Esquerra Republicana de Catalunya ve sostenint per part d'aquest bloc format per lligaires, Acció Catalana, lerrouxistes, carlins, faïstes, monàrquics i altres espècies poc recomanables, sobressurt com a blanc de les seves ives, i sobretot d'un poc temps ençà, la figura de l'actual conseller de Sanitat, senyor Josep Dencàs.

Aparentment seria difícil poder justificar aquesta actitud, però és el cert que no passa dia que en els periòdics que fan la campanya anti-Esquerra, el nom de Dencàs no hagi d'ésser motiu d'atac. S'ha descobert un escorxadador clandestí on es feien embutits amb carn de vaca tísica, o de cavall, o d'ase i s'atemptava a la salut pública o es desprestigiava la fama d'una indústria catalana. El conseller de Sanitat, sense contemplacions, fa cremar totes les existències, després dels assessoraments dels veterinaris. Doncs, heus ací un motiu de murmuració. Es una extralimitació de «facultats». Calia resoldre-ho en el Jutjat, us insinuen.

¿Que el conseller de Sanitat no es deixa enlluernar en la firma d'expedients de recepció de determinades construccions, i que de resultes de la investigació es descobreixen certes irregularitats administratives? Ganes de perdre el temps i de fer mèrits.

¿Que el conseller de la Generalitat té el propòsit d'extendre la seva campanya antituberculosa pels pobles de la terra catalana, mitjançant el sistema dels dispensaris ambulants? Es busca l'argumentació professional d'un o dos homes que discrepen de qüestions de detall, per a encapçalar una nova campanya amb grans titulars.

¿Que el conseller de Sanitat presenta al Parlament una nova llei sanitària? Ja veieu tots aquells diaris com omplen llurs columnes de protestes dels qui es creuen han de sortir-ne perjudicats. ¿Que tracta de solucionar l'etern conflicte dels preus en la venda dels específics farmacèutics? Es motiu d'un nou desbordament en la campanya contra d'ell.

Tan tost la ironia, com l'atac personal, com l'acusació d'incapacitat. Tanmateix, al ciutadà Dencàs ja no li pot venir res de nou, perquè els seus enemics li ho han abocat tot i pel broc gros!

I bé, preguntem nosaltres: ¿és que en realitat tots aquests atacs vénen per la gestió personal d'en Dencàs com a conseller de Sanitat, precisament quan ve desenvolupant una política que ha merescut lloances i elogis de tot-hom, pèrits i profans? ¿Es que la seva energia a tallar els abusos dels que emmetzinen el poble amb els seus embutits falsejats, les depuracions administratives de les obres del seu Departament, la campanya de sanejament del país, la lluita antituberculosa, poden ésser mal vistos per ningú? Caldria ésser boig per a creure-s'ho seriosament.

El que mou tota aquesta baixa lluita contra Dencàs, i que hom tracta de dissimular per l'obra eminentment social que ve desenvolupant davant el seu Departament, és la ideologia catalanista radical d'en Dencàs. La seva magnífica acció i capacitat organitzadora que en poc temps ha sabut dotar d'un magnífic organisme de Joventuts a l'Esquerra. El que els atia contra d'ell, és saber com a l'Esquerra hi han homes d'energia i de caràcter, que no es doblegaran davant de res ni de ningú quan es tracti de defensar el postulat dels ideals de la Catalunya autònoma i de la Catalunya esquerrana i d'avançada.

Aquí està explicat el perquè Josep Dencàs és objecte de les punxades i dels atacs jesuítics que sorgeixen arreu i que ell olímpicament menysprea, perquè és en la força de l'opinió catalanista i republicana que cerca el puntal per a fer triomfar les conviccions que a tots ens mouen i que contràriament al que molts creuen, no està pas lluny el dia que veurem triomfar per a major glòria de Catalunya.

LES FALLES DEL DOGMA CATOLIC

L'ENCÍCLICA DE LLEÓ XIII

A l'encíclica «Rerum Novarum» de Lleó XIII es troba un intent de definició breu del programa socialista. Seguidament però, hi són anotades una sèrie d'objeccions tan assadollades de puerilitat que hom dubta de si, realment, aquella encíclica va dirigida a una societat d'homes conscients.

La primera objecció afirma que la solució socialista perjudica al propi obrer, puix li lleva la possibilitat i l'esperança de posseir cosa pròpia. Aquesta paradoxa, d'estil purament jesuític, es defensa per ella sola. No cal pas que hi dediquem el més mínim comentari.

La segona, remarca que aquella solució és injusta, per tant, que és un dret natural posseir tant les coses que es consumeixen com les que no es consumeixen. De manera, doncs, que troba lícit l'abassegament desmesurat de riqueses mentre hi hagi qui es mori de fam. Aquest és l'humanitarisme de Lleó XIII.

La tercera diu que l'Estat no té autoritat per anul·lar aquell dret concedit per la naturalesa. I nosaltres no sabem comprendre com la naturalesa «pot» concedir unes riqueses amb el corresponent aval perquè el sortós escollit per a posseir-les tingui el dret d'arrecionar-les encara que no li siguin útils.

En la quarta, reproduïx una de les Lleis de Déu: «No desitjaràs la muller del proïsme, ni la casa, ni l'heretat, ni l'esclau, ni l'esclava, ni el bou, ni l'ase, ni cap altra cosa de les que són seves.» Segons l'encíclica. Déu reconeix que la dona, com la casa, el bou i l'ase són coses de propietat privada. I de passada recalca que l'esclau i l'esclava són també, com tot ço descrit, d'exclusiva propietat del seu posseïdor. De fet, doncs, el dogma catòlic accepta de manera tàcita, la propietat particular de persones, animals i coses, fomentant a més l'esclavitud humana.

En una altra de les objeccions específica que el poder civil no ha d'internar-se en les intimitats de la llar. En canvi, el poder catòlic es reserva el dret d'intervenir la vida particular i les intimitats més fondes de l'home i de la dona o de la donzella, de l'infant i del vell.

Els punts que extracta l'encíclica de Lleó XIII són prou clars i eloqüents perquè s'infiltrin en els abúlics esperits de la massa insulsa que per anonomàsia hom anomena «fidels». El nostre sincer sentiment liberal ens priva d'atacar les concepcions alienes, mes no podem estar-nos de remarcar les maniobres que tendeixen a desviar la veritat aprofitant la manca de sentit comú i la gairebé total absència de juí que arrossega una part —part minsa, sortosament— del nostre poble.

JOAN BERTRAN

INTENCIONS

Els morts que no mereixen respecte

Això de què els morts mereixen respecte pel sol fet d'ésser morts és un tòpic, un lloc comú que els vius diuen amb massa lleugeresa. Són respectables els que ho han estat en vida. Però l'home que en vida ha estat un brètol, capaç de tots els baixos apetits, de totes les concupiscències; l'home de negocis bruts i d'ànima bruta; el que ha estat tirà o lacai de tirans; el que ha esclavitzat el poble; el que té les mans plenes de fang i de sang; el que té diners i els seus diners són molts de suor i de llàgrimes de pobre... ¿per què l'hem de respectar després de mort?

La mort no canvia la condició dels homes. I el qui en vida ha estat un brètol, no es redimeix després de mort.

—Perdonem-ho, que ara ja és mort — diu la gent. Doncs, no; no s'ha de perdonar, no es pot perdonar. Per una raó: perquè no es pot oblidar. Les mares que veieren caure els

seus fills als carrers de Barcelona, víctimes de la infame llei de fugues, no oblidaran segurament el general Arlegui, a pesar que sigui mort. I com no l'oblidaran, no podran perdonar-lo, perquè el perdó és l'oblit, i maleiran la seva memòria. I és que als botxins hom no els perdona ni després de morts. A Bèlgica encara es recorden del duc d'Alba, que cremava i assassinava en nom d'un rei que es deia cristià. I se'n recorden per a maleir-lo. A Barcelona hom recorda encara el comte de Santa Coloma, que en 1640 era el que fou Martínez Anido en 1919-20. Val a dir, però, que Martínez Anido el superà.

A Boston sempre recordaran — i a tot el món — el jutge Webster Shayer, que acaba de morir. Webster Shayer fou el qui condemnà a mort Sacco i Vanzetti. El turment d'aquests dos italians fou un dels més terribles, dels més inhumans, dels més refinadament cruels, dels més salvatges: el

jutge els tingué set anys condemnats a mort, amb l'angúnia de que cada dia podia ésser l'últim de la seva vida. Hom inicià protestes arreu del món civilitzat contra el procediment bàrbar d'aquesta nació que es diu civilitzada i que té en la rada de Nova York una monumental estàtua de la Llibertat. Eurla, escarni sangnant. S'iniciaren campanyes demanant l'indult de Sacco i Vanzetti, campanyes en les quals figuraven escriptors, artistes, obrers, professors.

Webster Shayer, el jutge assassí, el botxí a sou de l'imperialisme ianqui, desoïa totes les veus de protesta. I Sacco i Vanzetti, després d'un turment de set anys—és a dir, després d'un turment espantós, superior als de la Inquisició espanyola — s'assegueren a la cadira elèctrica. Upton Sinclair, en *Boston*, i Nathan Ahsch *22 August* — dues obres magnífiques que us recomanem, que no han de mancar en la vostra biblioteca — han fet immortal la memòria dels màrtirs Sacco i Vanzetti, i han fet immortal l'odi a Webster Shayer, el jutge botxí.

Els darrers anys de vida, com els de l'innoble Arlegui, foren per a Shayer un pesombre tràgic. La veu de la indignació no s'havia apagat; havia esdevingut veu d'odi implacable. D'arreu del món li arribaven diàriament cartes d'homes honrats acusant l'home indigne a sou del capitalisme nordamericà. I ell, que, encarregat de fer justícia havia desoït la veu de la Justícia, ara oïa la veu de la venjança. Les amenaces de les cartes, més d'una vegada esdevenien realitats. I més d'una vegada atemptaren contra la seva vida.

Juli J. Centenari, fa sis anys, li deia, en la seva *Carta oberta a un jutge ianqui*: «Has oït, tràgic histrió, la condemna del món. Les teves mans brutes de sang cercaran vanament una mà amiga en l'hora trista. Isolat com un gos, la justícia popular t'ha de perseguir fins a la tomba on es pudrirà el teu cos miserable.»

I així ha estat. El jutge Webster Shayer ha viscut en una perpètua angoixa, en un turment sols comparable al que ell condemnà a Sacco i Vanzetti.

Ara la mort. I la seva mort ha passat gairebé desapercebuda: sols un telegrama en el «New York Herald». Maleïda sigui la seva memòria.

LLUÍS CAPDEVILA

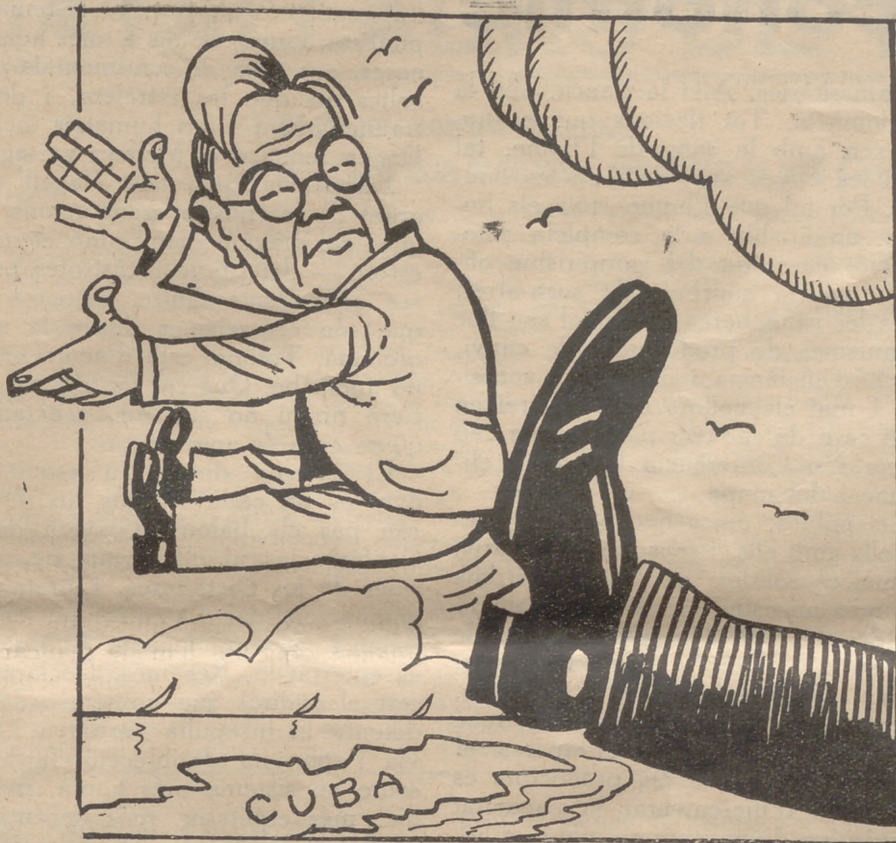
—No t'esveris, gendre: estaven sols perquè ell, el *padre*, la confessava.

—Les dones honrades només es confessen amb seus marits.

El senyor Irurita—i ens violentem molt tractant de senyor aquest individu, aquest sacerdot facciós—ha insultat la República en una pastoral que és una vilesa.

No és aquesta la primera vegada que aquest individu, aquest indesitjable, ataca la República. I no sabem pas que pels atacs, per la seva insolència, per la seva mala fe, hagi estat castigat aquest individu.

Qui el protegeix? Sigui qui sigui, cal que sàpiga que ja n'estem farts d'Irurites i de provocacions dels Irurites. I que és possible que el que no fan les autoritats—Justícia—ho faci, un dia, exasperat, el poble.

La mort d'una dictadura (a F. P.)

—Contra el poble no s'hi pot lluitar!

“NO CATALANES”...

Un triptic “caudillesco”

Seguint la nostra tasca de mostrar els partits polítics que a Catalunya li convé d'allunyar del seu sí, avui presentarem el que porta per nom «Partido Radical», encara que nosaltres li en donaríem un altre que els escauria d'allò més.

Segurament i forçosament que els nostres lectors no obliden la magnífica—cal agrair-los-la, pels efectes que reportà — campanya realitzada per aquest marejador — marejador en el sentit de que fa rodar el cap a qui vol seguir les seves petjades—partit, quan les eleccions al Parlament Català, amb allò de «no catalanes» que tan a gust deien i repetien els seus components, com qui es creu portant a cap una tasca genuïnament i altament defensora dels dèbils, pacífics i poc amics de raons. Fou aquest pas del «Partido Radical» qui marcà amb cruel senzillesa la veritat de l'existència d'ell, no tan sols en els destins de Catalunya, sinó fins i tot en els d'Espanya.

Qui, amb tota la seva bona fe, creïa encara en el que faria el partit, quan els «no catalanes» veïé enderrocar-se el castell d'il·lusions que s'havia fet. Els altres, aquells que de temps tenien els ulls oberts a la realitat, veïeren confirmar el que esperaven. Per una i altra cosa, els «no catalanes»

fou l'encert—per a ells, potser no— més gran que els homes del «Partido Radical» tingueren.

El que està compenetrat del que és i com s'ha tornat el «Partido Radical», no s'estranyarà ni restarà corgelat quan llegeixi que dintre seu conviu un triptic «caudillesco» pintoresc i vari a més poder. Els que no s'han volgut expressar per endinzar-se en el seu si, aquells quedaran bocabadats davant tal asseveració.

Però res tan just ni veritat com això: un triptic pintoresc i deforme de «caudillos» en el «Partido Radical».

Hom ja sap que de temps, el senyor Lerroux portava, almenys aparentment, la batuta del «glorioso» partit, i que sols ell figurava com a «caudillo» de las «huestes» del «Partido Radical». Cal repetir que això era en aparença, car a bastament hem vist que tot just la República feia la seva benaurada aparició, els que en diuen la «vieja» guàrdia del partit es mostrava disconforme amb la manera de fer del «caudillo», i passava a demostrar més confiança en l'impulsiu Río. Això és el mateix que dir que des d'aquells moments el partit comptava (potser també en aparença) amb dos

«caudillos». Els «ex-jòvenes» bàrbars, que és el mateix que «vieja» guàrdia, i els lerroxistes; o siguin els incondicionals de don «Lacandru»; el «ex-joven bárbaro» de tots els «ex-jòvenes bàrbaros» del «Partido Radical».

Avui, però, ja compta amb un «caudillo» més. Era el que mancava per tal de comandar els «nueva» guàrdia. Els nous de trinca; però sortits d'ocasions. Aquells que per gran honor, ahir entenien era convenient deixar-se (!!) retratar—posant-se tranquil i tot—amb l'Alfons Borbó i satèlits. I avui entenen que ho és el deixar-se (!!) fotografiar junt al «caudillo» i satèlits.

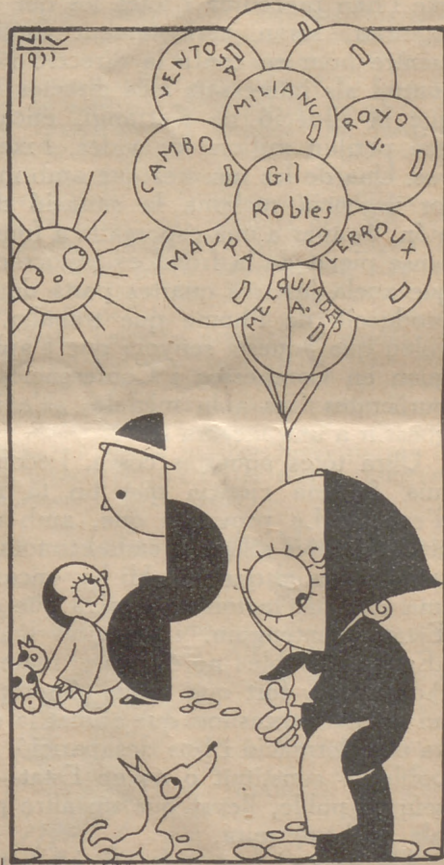
Per comandar aquesta colla de... barres ingressades al «Partido Radical»—ara se'ns acut que també es diu «Republicano»—, mancava el... barra, més... superior a tots ells. I ha estat a Pic i Pon que li ha correspost aital honor, essent ell el tercer «caudillo» amb què compta el «Partido», formant, així, un triptic «caudillesco» ben pintoresc.

Entre «no catalanes» i tríptics de «caudillos» el partit es va enlairant...

JOAQUIM GRAU I LATORRE

El lerroxista Guerra del Río ha dit que la minoria radical era una nota discordant.

Mai no hauríem pensat que Guerra del Río fos un home tan sincer i de tan bon sentit.

Les bombes que més inofensives semblen són precisament les que abans s'haurien de portar al Camp de la Bota per a llur destrucció.

El caos econòmic

La situació del món — en allò que afecta l'economia pública o privada—, és càdica com potser mai no ho havia estat. La incapacitat del sistema capitalista associat amb la propietat privada, va palesant-se cada dia més. Endebades flamants economistes, aferrats per vincles d'interessos al règim que se'n va, pronuncien sengles conferències i escriuen gruixuts volums encaminats a demostrar el contrari. Nosaltres no tenim res de savis, però toquem les conseqüències dels errors dels savis. I així, no podem estar-nos de riure'ns d'allò que ens diuen. I confiar-nos («nos amb nos»):

—Això s'acaba!

Es evident que això s'acaba. El fracàs absolut de la Conferència de Londres caldria que servís per a fer obrir els ulls fins als orbes de naixement. No és possible una col·laboració econòmica internacional, que vagi de dret a l'extirpació de la crisi. Per assolir aquest resultat s'imposen fórmules simples, diàfanes, despulades d'enferfecs i netes de prejudicis. I això no pot de cap manera sortir d'un *aquelarre* de ministres i de tècnics que viuen, totjust, de complicar les coses. Aquesta genteta té la mentalitat del metge pesseter que perllonga una malaltia per tal de lucrar-se amb el sofriment alié i posant en perill una vida humana.

La citada Conferència, com totes les que l'han precedida i totes les que la seguiran, seran perfectament inútils mentre hom en confii la direcció i el control als interessats més directes en que la situació no s'arrangi, encara que perillin milions de vides. Fixeu-vos. Una de les mesures que amb major urgència reclama la situació del món, és anar a una esporgada a fons i sense pietat de la frondosa burocràcia que xucla les tres quartes parts de la producció de l'home que treballa. I voleu que aquests senyors que s'apleguen en Congressos i Conferències—buròcrates fins a la mèdula, ¿s'avinuessin a una mesura així?

Ultra totes aquestes coses, l'economia és una ciència que no té res d'exacta. La prova és que, amb els seus principis a la mà, cada economista demostra el que vol. Hi ha, encara, una colla de factors que priva que els Estats s'entenguin, i és molt lògic. «Estat» i «poble» no és pas el mateix. Aquell, per fort que sigui, té sempre un caràcter transitori que admet la seva transformació i fins desaparició. El poble — constituït o no en Estat—és sempre poble, llevat que un altre poble no l'extermini.

Els Estats, son excrecències artificials en la carnadura dels pobles. De vegades els ajuden a caminar, de vegades els ajuden a caure. L'Estat que és artificial d'origen, només vol pactar, per allò de les afinitats electives, amb entitats igualment artificials, postisses

o parassitàries. Així la Banca, així la Diplomàcia. Tot ficcions que es nodreixen amb la sang de l'home, tal com les olives amb l'oli de les llànties. Per tal que l'home—tots els homes—no arribin a la completa extenuació, en virtut del vampirisme oficial, caldria suprimir de soca-arrel, totes les sangoneres i crear al seu lloc organismes de producció i de canvi, de més eficiència i de menys voracitat. I mai els voltors que s'engreixen amb carn de cadàver pactaran en cap Congrés o Conferència la pròpia eliminació del mapa.

Els pobles, únics que podrien pactar ells amb ells, i sense intermediaris, avinences sòlides, es troben destriats per odís ancestrals i rabioses malfiances. La concurrència mundial creix de dia en dia, a profit dels països que, dotats de legislacions tiràniques, compten amb una mà d'obra gairebé gratuïta. La producció ultrapassa el consum, sense que els productors es preocupin d'incrementar la capacitat adquisitiva d'una enorme massa d'homes i dones que consumirien si poguessin. Sobre de tot, hom llença a l'aigua collites senceres de cafè o de sucre, hom limita les plantacions de cotó i atura les fàbriques. Hom malmet el blat i el vi abans que abaratar-los. I entretant, trenta milions de parats forçosos, es moren de fam i rances senceres, en terres exòtiques, co-

neixen els horrors del pauperisme i de l'abandó més absolut. El sistema capitalista, tanca els ulls a totes aquestes coses, ens titlla de sentimentals pocasoltes als que les retriem, i devora tranquilament vides humanes, com el Dagon fenici o el Melkart cartaginès.

L'especulació—aquest flagell denigrant de les nostres generacions amigues del màxim guany amb el mínim esforç — determina catàstrofes paoroses equivalents dintre l'economia al que són els seismes dintre la meteorologia. Tothom està d'acord en que no anem bé. Que cal fer alguna cosa. Però ningú no sap dir, exactament, quina cosa és aquesta.

El sistema distributiu seguit fins avui és un cadàver, que no retornaran pas els balons d'oxigen de les Conferències ni els pegats de cantàrides de les Dictadures. Entretant les emanacions del cos corromput ens exfixien i ens empudeguen. Allò que cal és enterrar-lo. Res més. Declarar desert el cadiral que immerescudament detenta la insepulta carronya i, prèvia l'oportuna desinfecció, fer-hi asseure un sistema més humà, més lògic, més equitatiu, més decent, que recolzi en la sincera col·laboració mútua, en la justa irradiació, damunt de tots, de la riquesa universal i en la negació—per sempre—d'aquesta tràgica paradoxa que porta uns homes a destruir fredament per raons egoïstes, allò que manca per a la subsistència d'uns altres homes.

J. M. FRANCES.

EL TREN

Xiula i enllà!... i aixeca una crinera de fum entusiasmat com si aixequés la bandera del triomfal combat.

I corre i corre i devora planes i valls i rius i es fica terra endins i deixa al seu darrera les tartanes i els vianants cansats dels llargs camins.

Porta vida d'un poble a l'altre poble i els lliga amb llaç de ferro i de progrés i va cap a la fita ardit i noble i se'n va i torna sens parar mai més.

I segueix constantment l'itinerari sens apartar-se'n ni un moment; és símbol de l'ideari que segueix els riells del pensament.

I, com que sap on va, es precipita i avança sense cap vacil·lació cap a la seva fita. La fita no és res més que una estació.

Aprèn del tren tu que de nit i dia ets explotat i oprimat. Estén al teu davant la teva via i avança amb pas ardit!

Xiula i enllà!... Aixeca la crinera de fum entusiasmat com si aixequessis la bandera del triomfal combat!

SALVADOR PERARNAU.

Un governador a prova de bomba.

BATALLADES DE TOT ARREU

L'Església, contra el poble

El Bisbe d'Urgell contra les aspiracions democràtiques del poble d'Andorra

Un fet s'ha produït, aquests dies, que ha sublevat l'esperit dels homes liberals: l'ocupació d'Andorra per la gendarmeria francesa, mesura presa obeint indicacions del co-príncep espanyol d'aquella Vall, que encara segueix essent-ho, malgrat més de dos anys de República a Espanya, el bisbe de la Seu d'Urgell.

Aquest bisbe és home d'història. Per als que hagin estat a la Seu d'Urgell, ja n'hi haurà prou en l'aspecte trist d'aquella formosa població per a fer-se càrrec de com els capellans a les ordres del bisbe exerceixen la dictadura més oprobiosa contra el poble que fins ara fa poc els ha vingut mantenint, dictadura que va a la posta degut a les campanyes que en aquelles contrades vénen realitzant els homes d'Esquerra Republicana de Catalunya, al front dels quals hi figura el batallador Canturri. Doncs, tornant al bisbe: aquest senyor, co-príncep d'Andorra, s'ha cregut que encara estem en els temps en que Roma governava el món, i ara, en revoltar-se el bon poble andorrà—si fos dolent, ja haurien arrossegat el bisbe de la Seu—en demanda de res més democràtic que el sufragi universal i una resta d'atribucions als co-prínceps, ha demanat ajuda al Govern francès, trepitjant la sobirania d'Espanya, la qual es veu que no compta, des que tenim República, per a aquest ministre de Déu, vanitós i despota.

No sabem si el Govern de la República es donarà per al·ludit amb aquesta incorrecta manera de procedir del bisbe que ens ocupa, el qual, depenent d'Espanya, troba més natural dirigir-se a un país estranger en demanda d'ajuda. Però el que sí sabem és que el poble d'Andorra, el de Catalunya i tots els republicans i homes d'esquerra d'Espanya demanen la immediata cessantia d'aquest senyor co-príncep, que tan malament ens fa quedar davant el món. No fer-ho així, equivaldrà a una altra feblesa de la República, i certament que no ens convenen més febleses...

Si Ahmed Zogú, mor...

Un telegrama rebut pel «Daily Express» des d'Albània ens entera de l'estat de salut del rei d'aquell país, Ahmed Zogú. El rei està malalt de gravetat, i el telegrama no amaga la possibilitat d'una mort de Zogú, que pateix de laringitis tuberculosa, com tampoc no dissimula la seva temença de que la mort d'aquell rei portaria serioses complicacions a l'Adriàtic... Diu bé «Daily Express», perquè damunt d'Albània posen un embalum d'interessos, que la mort del rei deslligaria ràpidament. Cal tenir en compte que Ahmed Zogú és rei gràcies a Mussolini, que el sosté en el tron contra l'opinió de tot el país albanès. Efectivament, els dos Tractats de Nettuno col·loquen Albània en situació d'una colònia italiana, i això el país no li perdona al seu rei, o, millor dit, al seu tirà. Figureu-vos que Albània és un país la meitat del qual viu en estat de salvatgisme, i l'altra meitat mediatitzada sota la fèrula d'aquest monarca tuberculós... Els intel·lectuals, en la seva majoria, estan a l'estranger, i així és possible que una nació tan petita tingui quatre o cinc mil exiliats voluntaris a Viena, altres tants a Grècia, i crescudes quantitats a París i Moscou. Tots ells convençuts que Albània és una flama guerrera que s'escamparà així que a Itàlia li convingui. Per això i per res més, Mussolini ajuda a Zogú, donant-li diners per eixugar el dèficit continuat de la seva malmesa hisenda pública, a canvi, però, de que no deixi d'hostilitzar Iugoslàvia, la gran enemiga d'Itàlia a l'Adriàtic. Ara està malalt Zogú, i si mor, la revolució serà un fet, per quant els patriotes albanesos no consentiran que Itàlia els doni un rei decoratiu disposat a seguir la mateixa política de Zogú. ¿Què pot passar, llavors? Pot passar que Itàlia vulgui fer prevaler els Tractats de Nettuno, i pot passar que una ocupació italiana posi en moviment la França. Portades les coses a aquest terreny, una guerra no seria gens impossible. I una guerra entre França i Itàlia equivaldria a un nou conflicte europeu. Figureu-vos, doncs, si té importància la vida o la mort d'aquest rei tarat. Ara, que si nosaltres ens doldríem de la seva mort pel conflicte que podria desencadenar, per altra banda no podem més que desitjar-la, ja que això darrer seria el

punt de partida de l'alliberació d'un poble de tuteles odioses, sobretot tractant-se de la de la Itàlia feixista...

Com Goering prepara la contra-revolució

Goering ha decretat la dissolució de la policia auxiliar de Prússia, havent entrat en vigor aquesta mesura a partir del dia 15 passat. No cal amagar la importància política de la decisió de Goering, perquè la policia auxiliar, el mateix a Prússia que a la resta del país, no està integrada per sospitosos d'antifeixisme, sinó per hitlerians, i precisament per hitlerians escollits entre els membres de les Seccions d'Assalt i de les de Protecció. Abans de l'adveniment d'Hitler, no existia policia auxiliar, i si es creà fou per defensar la dita revolució nacional-socialista dels seus enemics i per a donar paga a uns quants milers de nazis en atur forçós. Aquesta policia auxiliar ja fou objecte de discussió en l'última Conferència del Desarmament, per considerar-se atemptatòria a ço estipulat pel Tractat de Versalles. Però els delegats alemanys la defensaren, i la suspensió de la Conferència impedí que recaigués un acord definitiu sobre aquell tema. ¿Què ha passat, de llavors ençà, que Goering hagi pres una resolució tan inopinada? Perquè pot suposar-se tot menys que ara reconegui que els delegats francesos i anglesos tenien raó, pel motiu que Goering és el ministre menys pacifista d'un Govern integrat per militaristes furibonds. Ni tampoc no pot pensar-se que sigui per qüestió d'esmerçar milions en parades militars i revistes on es pugui enlairar l'esperit militar del poble. Ara mateix, el viatge de les Seccions d'Assalt al Congrés de Nuremberg ha costat dos-cents mil marcs... No. La verdadera causa de la dissolució de la policia auxiliar és que Goering tem que es torni contra el règim una força especialment creada per a defensar-lo. I aquesta desconfiança de Goering no és gens infundada, perquè es basa en el malestar que existeix entre els nazis dels primers temps, que esperaven del nacional-socialisme una altra cosa que no pas la supeditació a la gran indústria i als «junks». Ja no es parla de sublevacions en les Seccions d'Assalt, i no se'n parla perquè a Goering i Hitler no els convé. Però totes les batudes que s'estan realitzant fa uns dies contra

els comunistes no van, realment, contra el comunisme, sinó contra els nazis comunistoides i socialitzants que, en veure's decebuts pels seus caps, s'abracen a la seva antiga fe, de la qual no arribaren a desprendre's més que superficialment. Eren marxistes de soca-arrel aquests homes? Qui sap! Eren uns homes a qui els mancava el pa, i s'afiliaren a un partit que els prometé donar-los-el i ara, vist que tot allò eren paraules, és lògic que es rebel·lin... Així ens trobem que el règim hitlerià no es diferencia, en res, de qualsevol dictadura burgesa, perquè tot el que hi havia en ella d'element popular n'està desertant. Els policies auxiliars—una altra vegada a la misèria després d'un període de treball intens—automàticament aniran augmentant les fileres de descontents, que seran, tan aviat com puguin amb probabilitats d'èxit, els contrarevolucionaris de demà... gràcies a Goering, el morfíndoman.

Com tots els reis, assassi

L'Irak és un país deliciós. Es un país on se suposa hi havia el Paradís terrenal, si en aquesta terra hi hagi pogut existir mai un paradís. Però el cas és que l'Irak és una terra fèrtil, d'una naturalesa magnífica... una terra que té un rei. Un tal Faïçal. Un rei que, també com tots els reis, pateix dels pulmons i passa temporades senceres a Suïssa, per a refer-se en els balnearis de moda, on és l'admiració del públic internacional. Però, mentre el rei és a Suïssa divertint-se, vint mil caldeus pateixen a l'Irak la més horrible repressió que pugui imaginar-se, joguines dels esbirros que aquest rei despota deixa allà quan ell surt a prendre les aigües... ¿Què han fet aquests milers de caldeus? El gros pecat de quedar-se sense pàtria. En el repart de terres, aquests nòmades es quedaren sense terra pròpia, i restaren, per caritat, a l'Irak. El rei Faïçal els sotmeté sense gaire interès, i a la més petita molèstia que pugui causar als naturals del país se'ls assassina brutalment... Aquests tràgics esdeveniments posen de manifest, una vegada més, les tares i els procediments dels règims imperialistes, com el que pateixen a l'Irak. Totes les democràcies sembla que s'haurien d'aixecar, com un sol home, contra aquest rei brètol. Però tot es reduïx a notes, mentre la matança continua. Pobra democràcia! Tota se'n va en bons propòsits, en bones paraules, mentrestant un rei imbècil pot fer córrer rius de sang impunement... Quin fàstic!

La serietat (?) de Von Bülow

Von Bülow, és el secretari d'Estat de l'Alemanya d'Hitler, d'aquesta Alemanya que, com Itàlia als Balcans, sembla tenir pressa a promoure el conflicte armat a Europa, agafant com pretext la resistència d'Àustria a sotmetre's a les directrius de la seva política. Malgrat el Pacte dels Quatre, segueixen les propagandes hitlerianes en territori austríac, propagandes que acabaran de la pitjor manera si no s'hi posa ràpida esmena, i per les traces sembla que no se n'hi posa, aneu a saber el perquè. Però el que és de remarcar és la seriositat amb que von Bülow, en contestar les notes amistoses de França i Anglaterra, ha dit que eren «inadmissibles», per estar fora de la raó... D'això, ací en diem cinisme.

Els fills de Sant Ignasi

—Estic pensant que si Déu no ens envia un altre Sant Ignasi, en forma d'Hitler, estem a la sopa. ¡Oh, temps d'en Cucala y Santa Cruz, que esteu lluny!...

Andorra

La premsa acaba de publicar que les forces imperialistes de la França militarista i capitalista recentment han comès un abús contra el dret i la justícia. Un poble lliure, que no vol acceptar en l'any de 1933 la submissió feudal que representa el control del Govern francès i del bisbe d'Urgell, ha vist el seu territori invadit per forces estrangeres i els seus ciutadans empresonats.

El Govern espanyol, contreu una greu responsabilitat davant del món, deixant a forces estrangeres invadir un territori lliure, que no és francès, que no ho serà mai.

¿Es aquest el pacte militar de col·laboració, signat o tàcitament establert entre Madrid i París? Avui, les forces imperialistes franceses, sotme-

ses al capitalisme de les grans Companyies internacionals, han abusat de llur força damunt del petit país lliure d'Andorra. Es preparen aquestes forces imperialistes, a ocupar Río de Oro, i si la versió és exacta, les illes de Mallorca formen part de la defensa de França en cas de guerra amb Itàlia!!

Com a catalans i enemics de solucionar els afers internacionals amb armes, hem de protestar enèrgicament, en veure la facilitat amb la qual el Govern espanyol disposa de les terres catalanes per a satisfer les ambicions imperialistes de França.

Però també hi tenen una gran part de culpa, en aquesta situació, aquests mals catalans que s'han sentit afrancesats i han fet acte de servilisme a

la República imperialista francesa.

¿Per què no s'ha evitat que el bisbe d'Urgell continuï ajudant les campanyes contra la República espanyola? ¿Per què no s'ha protestat de l'ajuda que troben els monàrquics espanyols prop de les autoritats franceses? ¿Obliden els catalans i espanyols que avui governen, que quan eren exiliats a França, perseguits per la monarquia i per la dictadura, foren vexats, humiliats, foragitats de França i en canvi avui, els monàrquics troben una col·laboració molt estranya en les autoritats franceses?

Si Andorra disposés de deu mil fusells, França no hauria comès aquest acte de força. Si Andorra iniciés una aliança amb Alemanya, ja que no pot comptar amb l'ajuda del Govern espanyol, França respectaria la llibertat d'Andorra.

I els catalans, els que sincerament sentim l'esperit nacional, ¿ens hem de creuar els braços i esperar que avui Andorra, després Puigcerdà, més tard Girona, siguin ocupades per les forces franceses?

Catalans, defenseu-vos! Un tros de Catalunya ha estat invadit per forces estrangeres i uns catalans han estat fets presoners, per voler disposar lliurement del seu govern.

França, que exigí dels països Centrals, el respecte a l'autodeterminació dels pobles abuseja de la seva força i de la complaença del Govern de Madrid per a imposar l'autoritat feudal francesa damunt d'un país lliure.

El bisbe d'Urgell al servei del diner, el Govern de França al servei del capitalisme internacional, han comès un greuge contra el dret de gentes.

Catalunya no pot mirar amb indiferència que tropes estrangeres ocupin Andorra. No us creguéssiu pas que és per a defensar una ideologia, ni per a castigar un abús; gent sense escrúpols, gent de diner, que defensen el bisbe d'Urgell per la recíproca protecció que aquest els atorga, s'han emprès la conquesta de la riquesa d'Andorra. Aquest capital és meitat català i meitat francès, però el fruit de l'explotació, beneficiarà, avui, més França que Catalunya. França repeteix amb Andorra el que ha fet el Japó amb Mandxúria, el que han fet els Estats Units amb els camps petrolífers de Mèxic, el que ha fet Anglaterra amb Egipte i l'Índia.

Es la repetició de l'imperialisme de la força. Si a Catalunya hi hagués un sentiment nacional sincer, si en lloc

d'esmerçar les forces en calúmnies i difamacions els catalans fessin una política més nacional i més de conjunt, a hores d'ara s'hauria fet saber a França, que o deixa sense efecte l'empresonament dels patriotes andorrans, o els catalans aportarien llur ajuda material per a la defensa d'Andorra.

Un ministre castellà signà el lliurament de les terres catalanes del Pirineu a França; un ministre castellà deixa invadir Andorra per l'exèrcit francès, mentre el bisbe Irurita fa propaganda contra la República, mentre el bisbe d'Urgell, en lloc d'estar al servei del Crist, està al servei del diner.

Catalunya! Catalunya! ¿On són aquells homes que volen la teva llibertat? ¿On són els Muntaners, i Rogers de Flor? ¿S'ha esvaït ja l'ombra de Pau Claris?

Tanta conllevància ens ofèn, perquè frisa en la covardia. Ens retallen l'Estatut votat pels catalans, i callem; ens envaeixen un tros de Catalunya, i callem.

Però que no es digui mai que tots els catalans s'han ajupit a l'acte de força.

Des d'ací, avui, i des d'allà on convingui, des d'ara, protestem enèrgicament contra França per l'abús de força; contra Madrid, per la seva tolerància, i reclamem per a nosaltres, catalans, la llibertat de defensar els nostres afers i el dret de donar-nos el govern que ens plagui.

ENRIC J. FERRER

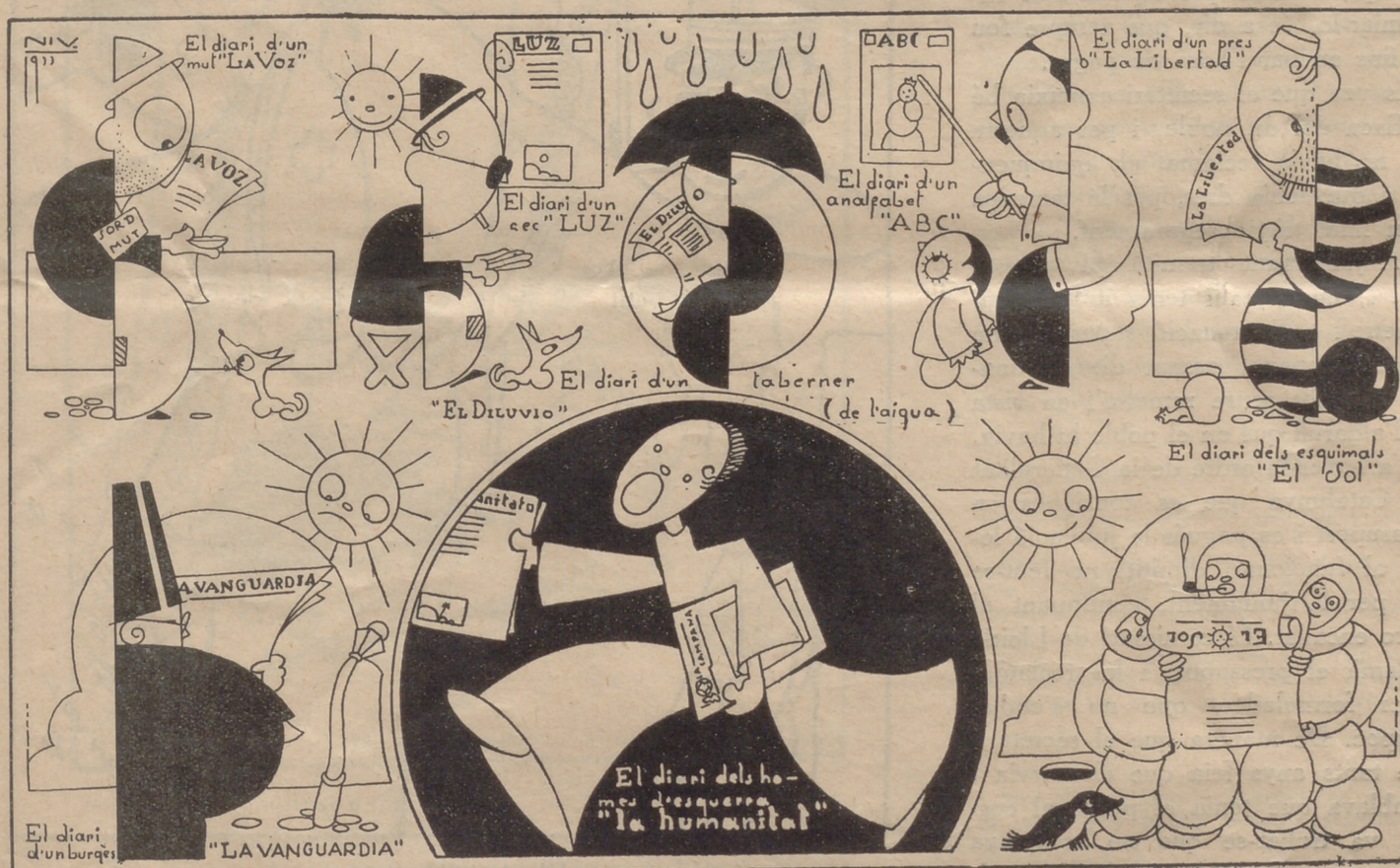
Mussolini jugant a Sant Francesc

—Germà ocell!

Mussolini ha posat sota la protecció de l'Estat tots els ocells d'Itàlia.

(De la premsa)

Digues-me què llegeixes i sabré qui ets

EL DE SEMPRE

A un poble de la que fou «província» de Lleida hi havia un secretari qui havia servit quaranta-dos anys al mateix Ajuntament, amb la complaença de la immensa majoria del veïnat, qui ja vell, dimití el càrrec i demanà que se li concedís la jubilació a què tenia dret segons les lleis.

Dit secretari, que mai no havia cobrat el sou legal, ni percebut els quinquennis a què tenia dret, la qual cosa féu que la jubilació fos més reduïda del que li corresponia. L'Ajuntament, atenent al consell de persona competent i considerant justa i indefugible obligació de satisfer la jubilació del funcionari que tots els serveis havia prestat a favor del mateix Ajuntament, acordà la jubilació per les quatre quintes parts del sou i quinquennis devengats. Un dels consellers no volgut votar a favor, bo i essent al qui més favor havia fet el secretari, resistint-se a signar l'acta, i això s'escampà pel poble com reguer de pólvora, sorgint seguidament les protestes, les quals prengueren una volada grandiosa, anant en augment en posar al públic el pressupost per a l'actual any, donant-se mítings i mullder i posant-se en entredit l'honorabilitat de l'ex-secretari, en un principi, acabant per injuriar-lo i calumniar-lo, és a dir, que sempre fou bo fins arribar l'hora de pagar.

Es veu que el secretari coneixia bé la flaca del dit poble, i per aquesta raó no havia reclamat els quinquennis a què tenia dret, per la temença d'un final tràgic segurament.

L'Ajuntament tramità el pressupost i, quan ja el tenia a punt per remetre'l a l'aprovació superior, anà dubtant, anant passant dies, setmanes i mesos sense remetre'l en vista de l'aldarull que en el poble hi havia.

Va haver-hi ordre de la Generalitat de Catalunya que es consignés en pressupost i es pagués la jubilació legal al funcionari dimitit, no fent-se res per l'Ajuntament, continuant el carro encallat. El comissari de Lleida reclamà el pressupost i les reclamacions formulades, que no s'enduà tampoc. De manera que el secretari, que tants anys feia que els servia i semblava que tenia el poble al costat, va trobar-se que no comptava més que amb contraris declarats, i,

d'haver-hi amics, eren vergonyants.

De no haver-se retirat a la casa d'un fill seu resident a la capital, malament les hauria passades el vell secretari, qui hauria estat testimoni de la campanya en contra seu.

El secretari que va substituir-lo, com que parlava, sempre que era consultat, a favor dels drets del secretari jubilat, va ésser substituït, no havent-se pogut saber el perquè: si per ésser també d'edat o per què.

Tot el succeït ens demostra una vegada més la ingratitude dels pobles per als seus funcionaris, els que, per tant, han de procurar sortir de tan nefasta tutela, puix sempre han demostrat els pobles petits no tenir capacitat per a entendre en el nomenament i tot el referent a empleats, els quals malament aniran mentre depenguin per a tot dels Ajuntaments.

Si els mestres encara estiguessin a les ordres dels Ajuntaments, encara es morrien de gana, de la que ja fa anys que no se'n parla.

Els Governos de la República i de la Generalitat han d'ocupar-se d'a-

quest problema amb tota urgència, ja que la llaga està al viu i convé molt guarir-la. Que s'hi posi remei mentre no es llancin a la desesperació els secretaris i altres empleats municipals, puix que hi ha motius per a tot.

¿Per què no poden gaudir dels mateixos avantatges els empleats municipals de poblacions relativament petites, com els dels Municipis importants?

BALDOMER PORTA BATALLA

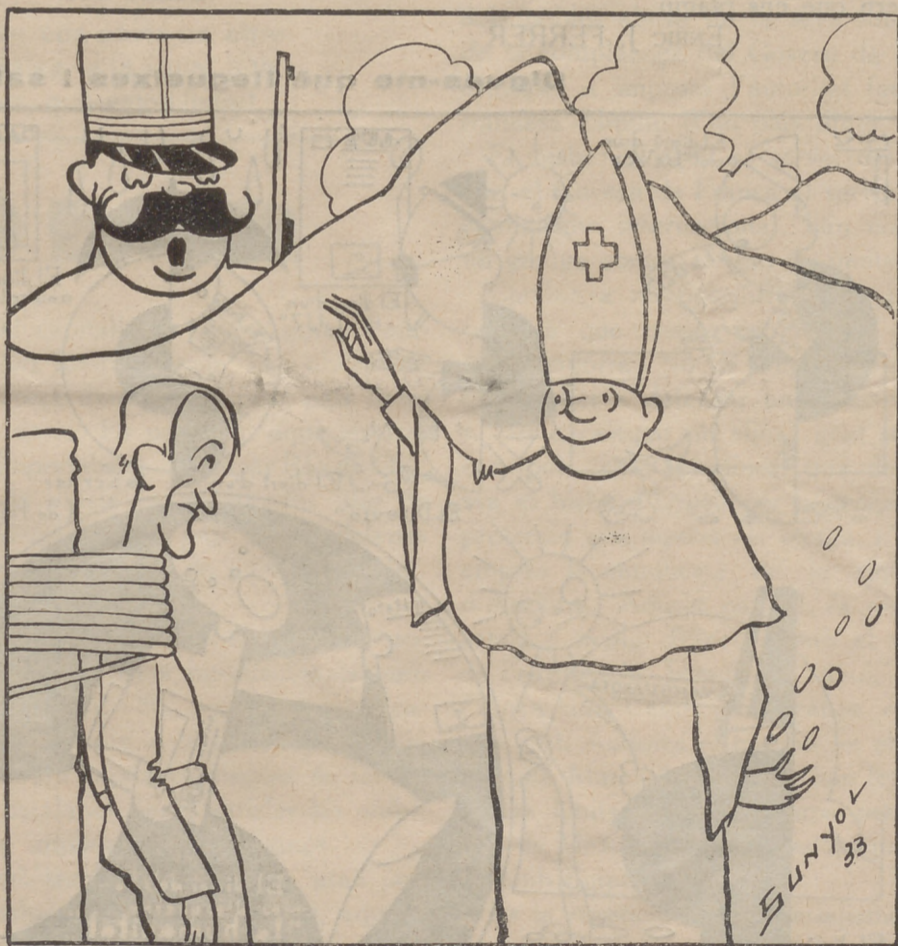
A la presó d'Estella hi han entrat dos hostes nous. Es tracta de dos capellans. Es tracta de dos rectors que han atacat la República i el governador els ha fet empresonar.

Caldria que la conducta d'aquest governador tingués imitadors... ¡perquè els capellans facciosos abunden massa!

La Humanitat

diari del matí

SUBSCRIVIU-VOS-HI!

El plet d'Andorra

APUNTS

Hi ha una mena de premsa...

Hi ha una mena de premsa que altament dona la impressió pobra, deplorable i fastigosa, d'ésser feta amb les pitjors armes de convivència humana. Redactada per persones sense control, per simples «profiteurs», orientada per gent exempta de moralitat, d'una banda inspira fàstic i de l'altra una profunda compassió, amara de menyspreu.

Es la premsa que cada jorn, ha vingut escrivint tot un cúmul de facècies imbècils; són les publicacions que constantment han apuntat noves falles (?) dintre el nostre partit; són els que eternament ens combaten sense saber, gairebé, el que escriuen. Es una premsa desprestigiada, sense moral, que solament pot viure i viu del «chantage». Es aquella mena de premsa que, constantment, ve atacant l'Esquerra Republicana de Catalunya, apuntant-ne dissidències, assenyalant errors i fent-se un embull fantasmagòric que ni ells mateixos poden desfer. Són aquells diaris, de la demagògia, el feixisme, la incivilització i tot un seguit de falòrnies, que no com-

prenen. Hi ha una mena de premsa així. Sense moral, sense dignitat, sense consciència, sense res que denoti que hi ha uns homes que la redacten, i que aquests homes tenen una virilitat, una consciència i una honra.

Infàmia damunt infàmia, vilesa damunt vilesa, falsetat damunt falsetat... Heus ací llur tasca. I tota aquesta tasca, proferida per diaris, uns anomenats republicans, altres catalanistes, exclusivament contra Esquerra Republicana de Catalunya. I és perquè Esquerra Republicana, ha portat a terme una tasca massa exemplar. Ells es pensaven que la República era el repartiment d'un botí. i així tranquil·lament anar tirant de la rifeta. Ells que parlen tant de catalanisme, s'imaginaven que les coses continuarien com abans, i que damunt del nom sagrat de Catalunya, podrien bastir-s'hi castells de cartes, per anar menant una existència de paràsits vulgars. I, evidentment, no ha estat ni una cosa ni l'altra. Esquerra Republicana, partit jove, partit sa, partit d'honestedat, que preci-

sament és el que mai no han tingut llurs detractors, ha imprimit a la política catalana unes noves fórmules. Ha fet obra de proselitisme republicà, ha fet tasca eminentment catalanista. Ha aconseguit i portat a terme el que mai, absolutament mai, no havien aconseguit tots aquests enemics interessats, que avui la difamen amb la pitjor de les absurditats.

Republicanisme? Republicanisme en certes boques, constitueix una cosa molt eventual, extraordinàriament problemàtica. Catalanisme? Era cantar «Els Segadors», portar un llacet amb la bandera barrada, ésser Pommell de Joventut, posar-se al cap una barretina. Heus ací com molts comprenien les essències d'aquests dos fets tan sagrats. Esquerra Republicana, però, ha infiltrat d'uns altres corrents el nostre poble, li ha obert els ulls, i d'ací la desesperació d'aquells.

Per això avui existeix aqueixa mena de premsa. Es una premsa inspirada per fets inconfessables, escrita amb un constant atac d'hidrofòbia infiltrat a la sang. Tots, siguin del sector que vulguin, que al capdavall és el mateix, coincideixen en un fet: atacar l'Esquerra. Allà ells, però, que nosaltres continuarem el nostre camí sense fer cas de tots els absurds haguts i per haver.

Hi ha una mena de premsa així. Representa la baixa política d'antany, el vocabulari estúpid de claveguera, les accions puerils d'una manca de moralitat. Que vagin dient, però. Nosaltres sabem els nostres deures; ells els seus. Ells saben tot el que ha de fer-se per a bastir una croada d'insensateses estúpides. Ells saben que per a fer això ha de perdre's tot: decència, moralitat, honradesa, cor... I no ignorem que un notable filòsof escrigué allò tan encertat de que un home sense cor ni consciència, és un calb d'enteniment. Que al capdavall és el que són...

EMILI VIGO VERDAGUER

«Cuando venga la reacción de derechas, que es cada día más formidable e intensa, haremos una rectificación a rajatabla, no dejando en pie nada.»

Això ho ha dit l'infecte Gil Robles. Cal que els desitjos de tota aquesta xusma inoble de les dretes no s'acompleixin.

* * *

Davant l'abundor de bombes, ha d'haver-hi algú que beatíficament, seràficament, diu:

—Déu n'hi dol!

—Avui he començat a treballar.

—Què em dius, home?

—Sí, perquè ahir va començar a aplicar-se la Llei de Vagos.

La doctrina de la raó

Llegint la història, ens quedem entascats en la naixença de l'home, creat per un ésser suprem, desconegut, divinitzat i al·legoritzat en forma d'un Déu etern, compost de tres imaginàries persones o principis. En la seva profundització radica el misteri inescrutable de tots els postulats religiosos diferents, que destrüen i enemisten els homes d'ençà que el món és món.

La divinitat d'on ha nascut l'home és la mare de tot; etern és el temps, «pare» qu no fóra res sense l'home («fill») que gaudeix de la intel·ligència de l'esperit-sant, sense la qual l'home no fóra home ni seria mesurat el temps; tres coses que la una depèn de l'altra, igual que no tindria vida la matèria sense aire ni sang.

L'existència del planeta que habitem data d'un temps i d'un començament incalculable, així com, per molt que hom hagi escrit i afirmat de cert, ningú no pot garantir la certesa dels misteris descrits en la Bíblia. Al·legòricament, potser tot el que ens diuen és cert; solament que ens arriba mixtificat sota un fons de llegendes i supersticions, a profit d'aquells que les han sabut sembrar i conrear, establint-les com a fe entre una humanitat mancada fins avui del bon sentit natural que podria arribar a extreure dels dubtes un ferm criteri humà.

Mentre nosaltres no ens coneguem tal com som: matèria, sang i instints, risquem de no entendre'ns. Som desequilibrats, i si m'atreveixo a sostenir-ho, és per les proves que en tinc. I torno a dir-vos: en tant que el nostre cervell no aprengui a governar per sí sol, sense fanatismes religiosos, ni por d'infern, ni ambició de cels, les embranzides de la voluntat que empenyen les passions, no ens entendrem,

perquè mai no estarem d'acord, si no aprenem a estimar-nos.

Les generacions no arribaran al llur perfeccionament mentre el respecte i els deures naturals de la constitució social siguin trepitjats a cada moment. Té tanta obligació un marit a respectar la seva muller, com un pare a respectar els fills i aquests el pare; com també la té un treballador a respectar l'amo, sempre que aquest comenci per respectar el treballador. Sense aquests respectes recíprocs i naturals, viurem sempre en una olla de grills, i els que hauran sofert contrarietats seran indisciplinats i rebels i, els que no, seran panxacontents i egoistes.

Si hom podia arribar a una procreació assossegada i conscient tenint l'honor i el respecte per únic Déu, aleshores arribaria, pels fruits d'ella, el temps d'ésser governats per la intel·ligència i no pas per la força.

Hauria arribat l'hora desitjada de prescindir de les impositions de nacions, d'estaments, o de privilegis, i d'obrar cadascú amb completa llibertat individual i col·lectiva, perquè el cervell regulant amb respectuosa consciència els sentiments i la voluntat, que depenen del cor, per llei natural i humana no ofendríem ni perjudicariem els nostres semblants, i aquesta conducta ens portaria al fi per al qual som creats. Emancipant-nos de falses creences i de servituds antinaturals, els homes tindriem l'amor, la igualtat i la pau que mai no podrem aconseguir d'altra manera.

I no ens podem queixar — puix no hi tenim dret — per malament que vagi el món, mentre ens facin falta caminadors per a marxar pel viatge de la vida.

L. TARDA

Gasiveries perilloses

La clau i el "duro"

Quan érem més joves, o més ben dit, quan començàvem a ésser joves i vivíem encara sota la tutela autoritària de la família, sentíem com tots els nois les inquietuds i els neguits propis de l'edat i un desig pregon d'independència personal que ens permetés fer tot allò que ens venia de gust.

L'anhel més fort, però, consistia a poder sortir de nit i tornar a casa «a les petites» sense haver de donar explicacions a ningú.

Aquest desig el compartien amb nosaltres tots els minyons d'aleshores i suposo que continuen sentint-lo els nois d'ara, perquè és la cosa més natural.

Tan generalitzat ha estat sempre aquest afany entre els joves de la primera volada, que fins i tot es concretava en una frase feta.

Tothom sap el que representa obtenir de la família «la clau i el duro».

La clau i el duro, signifiquen la llibertat; el permís per a sortir de nits i els mitjans econòmics adequats per tal d'aprofitar el temps.

Això volia dir el reconeixement d'uns nous drets, l'afluïxament de la tutela paternal i la consagració d'una relativa majoria d'edat.

El minyó que duia a la butxaca la clau i el duro ja es comptava com un

home gran i podia fumar lliurement, i freqüentar els llocs d'esbarjo que més li plaguessin, sense cap mena de vergonya.

Hi havia, però, famílies d'una gasiveria tan accentuada, d'un esperit tan migrat i esquifit, que si bé després de regatejar molt acabaven per lliurar la clau a l'hereu, no volien de cap de les maneres donar-li el duro, i a tot estirar, la mare, li donava un parell de ralets, tot aconsellant-li:

—Cuidado, fill meu; no te'ls malgastis...

Els nois que tenien la dissort de pertànyer a una família d'aquesta mena, procuraven espavilar-se per altre cantó, i així que podien, fúgien de casa dels pares per tal de poder respirar amb més llibertat.

Avui, Catalunya es troba en un cas semblant. Arribat el moment en què li ha estat reconegut el dret a viure sense tutela, l'Estat espanyol li ha dit:

—Ara ja ets gran; ja pots caminar tota sola pel món sense perills; ha arribat el dia de donar-te la clau i el duro; mes com que he de fer encara alguns càlculs, de moment aquí tens la clau. El duro ja veuré si te'l podré donar sencer.

Es per això que la satisfacció dels primers moments, quan va créure que se li obrien les portes de la llibertat, ha quedat velada per una ombra de tristor i un regust amarg en veure la gasiveria amb què se li regateja el duro, sense el qual totes les facultats que li han estat reconegudes no podrien tenir cap eficàcia.

Penseu quin efecte us faria si algú us diués:

—Et dono permís per dinar al Ritz, per passejar-te amb auto i fins per tenir una amiga que t'agradi.

I que quan al generós oferidor li demanéssiu els diners que es necessiten per tot això, us contestés:

—Ah, no! De diners no te'n dono cap. Si vols fruit de totes aqueixes facultats que te concedeixo, paga-te-les.

¿No us faria l'efecte d'haver estat objecte d'una burla estúpida?

I si qui us ho digués fos el vostre pare o germà gran, ¿no us entrarien ganes d'engegar-lo a dida?

Hi han gasiveries molt perilloses que poden ocasionar danys irreparables.

ENRIC TUBAU

Fixeu-vos com les bombes esclaten en barriades obreres. Fixeu-vos com sempre esclaten en barriades obreres, en llocs on viu gent humil.

Fixeu-vos com no esclaten als palaus i a les esglésies.

Es molt significatiu, fixeu-vos-hi.

* * *

«La Publicitat» de l'altre dia ensenvava l'orella. L'ensenvava en un editorial, titulant-lo: «Contactes corruptors».

Sí, és clar: en això dels contactes corruptors, Acció Catalana hi té molta experiència.

CARTES DE FORA

ALS NOSTRES AMICS FORANS

Us preguem que ens envieu nota de tots els atropellaments, de totes les injustícies, de totes les bretolades que contra la República maquinin la gent de dretes, els cacics d'ahir que volen seguir essent cacics avui. Cal no silenciar l'obra criminal d'aquesta gent, cal donar-hi una publicitat atterradora.

Les pàgines de LA CAMPANA DE GRACIA estaran obertes a totes les vostres veus de protesta. Contra el propietari feudal, contra el capellà faciós, contra l'innoble camic, llanceu la vostra veu acusadora i justiciera.

Torredembarra

Hem de posar remei i subsanar d'una vegada, l'entorpirament que existeix encara en els pobles i la manera com la política es ve desenvolupant, i acabar amb aquesta «política de poble» portada a cap per la gent que no té altres aspiracions que buscar el negoci en la política.

S'han d'eliminar per sempre de les nostres entitats en els pobles tots aquests oportunistes que giren a tots els vents, segons quines siguin les seves conveniències, perquè d'ideari no en tenen cap i es valen de totes les «artimanyes» per tal de lograr els seus intents materialistes.

Resulta d'això que mentre els homes representatius dels nostre partit es multipliquen pel benestar dels pobles, els elements reaccionaris — que s'adaptin a totes les polítiques que poden reportar-los majors beneficis, valent-se de procediments jesuïtics — s'han posat dintre dels nostres Centres d'Esquerra, amb l'intent de crear odís personals i desbaratar les organitzacions internes creades a costa de molèsties i sacrificis per la gent de bona fe, i practicant a l'ensem la política de capelleta en contra dels homes de ben provada conducta esquerrana, tractant inclús d'eliminar-los, perquè són obstacles que no els deixen executar les seves malèfiques intencions.

Fa riure veure avui com aquests homes — si hi cap la paraula — censuren amb forma violenta les actuacions dels dignes i honrats ciutadans que ahir lluitaven com podien contra aquella dictadura, mentre a ells aquesta els donava un lloc de regidor en el Consistori i ostentaven arreu l'infamant carnet de la U. P., de la mateixa manera que avui ostenten el de militant de l'Esquerra, tacant-lo amb les seves mans.

¿S'han cregut aquests oportunistes de la política que tots els temps són bons per a les malifetes que els dongui la gana?

Valdria més i seria més noble — encara que res de noble no tenen — que en lloc d'actuar en política es tanquessin a casa seva. Si gens de dignitat tinguessin, en lloc de voler ésser de l'Esquerra haurien de parar-se i fer memòria d'aquelles dades lluctuoses de la dictadura i no venir ara a fer-nos escarni amb la seva presència.

Tenim una prova evident d'això en el poble de Torredembarra, en el qual un d'aquests elements, abusant de les seves facultats d'amo del local, mangoneja la política de l'esmentat Centre amb la «gra-

ta» companyia d'un tipus desacreditat davant l'opinió pública. Tots dos fan pactes polítics amb els homes de la Lliga en contra d'un Centre federal de reconeguda actuació.

L'individu en qüestió s'apropià un càrrec de delegat a la Comarcal de Tarragona, el qual té la representació de cinc pobles.

¿N'estan assabentades aquestes Entitats d'Esquerra en quina mena de subjectes confien els seus assumptes la major part dels quals són molt delicats?

Jo crec que no; perquè no deixarien de comprendre que amb aquests elements no els fa moure altre interès que la seva pròpia conveniència. I si avui aquest individu té el càrrec de delegat a la Comarcal d'Esquerra, també va acceptar, i molt a gust, el de regidor de la dictadura. Com el dia de demà, valent-se dels seus trucs i maneges arregarà el que podrà en qualsevol partit polític que pugui reportar-li més benefici.

Haveu de tenir en compte que aquests són els més acarnissats enemics nostres. No són els enemics polítics coneguts, els quals poden presentar combat cara a cara, sinó que és l'enemic posat dintre de casa nostra que ens vindrà el dia de demà.

Vivim alerta perquè saben fer tota mena de papers i representar totes les comèdies.

Comarcals de Catalunya: Feu-vos-en ressò i mireu bé qui poseu dintre dels vostres estatges!

Castellolí

Hauria clos ja la polèmica amb el «D. I. C.» si no hagués estat, aquesta darrera setmana, la forma barroera i rastrera amb què insulten l'Honorable President de la Generalitat, aprofitant l'article de «gran escola» que dediquen al poble de Castellolí. Aprofiten la coincidència del meu cognom per a suprimir aquest i posar-hi el de Ruc, però això, que posat en boca o escrit per amics meus em revoltaria i molestaria, escrit per vosaltres, fins arriba a ésser elogi, puix seria per a mi un insult que el poble de Castellolí i el de Catalunya en general pogués creure que jo sóc amic vostre, i amb el qualificatiu que em poseu demostreu públicament que no ho som.

Tracteu amb to burleta del que jo denunciava de les vostres reunions clandestines a l'església, i vosaltres sabeu prou bé que això és cert; però jo us asseguro

que no us ha estat aplicada cap sanció perquè l'alcalde ha estat massa benèvol amb vosaltres; però que si això es repeteix se us aplicarà, perquè pot fer-ho la Llei de Defensa de la República.

Amb to satíric parreu de canons, fusells, etc., i jo us dic que no ens enganya les vostres rialletes burletes i bilioses, i sabem que si no en teniu actualment, podeu adquirir-ne ben aviat, puix amb els cabals que heu arreconat durant els set anys de defraudar l'Ajuntament no pagant les contribucions que us corresponien i deixant a la Caixa del Municipi un dèficit de 14.000 pessetes, se'n poden comprar moltes d'armes i consciències. No m'he de referir a l'insult que feu a Francesc Macià, perquè està massa alt de prestigi i dignitat per arribar fins ell el fang i la bilis que vosaltres llanceu, i quant a mi, no tinc cap necessitat de deixar de signar els meus treballs amb el meu cognom, que és prou honrat, i per això no faig com vós, senyor «Veniu-veus», a qui jo he requerit diverses vegades a què diguèssiu el vostre cognom, però comprenc que no ho feu perquè no deuen tenir cognom, ni de pare, ni de mare, i que el que heu adoptat és procedent de la borderia, on, malgrat tot, encara hi ha persones molt més dignes del que vós us creieu.

Us adverteixo que estic disposat a mantenir ço dit en tots els terrenys que volgueu.

Quant a allò d'infeliç redactor de «La Humanitat», tingueu present que aquest periòdic prefereix tenir redactors, infelïços si voleu, però que té prou honradesa moral i la dignitat de no posseir saviassos com els vostres i escriptors com en Manuel Brunet, que escriu sempre per qui més paga, sense mirar color ni bandera, i almenys el que escrivim és d'un alt nivell polític o literari, mentre que vosaltres escriviu des de més baix que la terra dels carrers on hi passen les clavagueres de conducció dels detritus de la ciutat.

Als adversaris nobles, polèmica noble; als enemics, sols hi cap la lluita!

M. RIC

Igualada

Aquí l'Ajuntament és d'Esquerra. Ha fet moltes feines bones, que són dignes de tots els elogis i que mereixen el millor respecte.

Els cavernícoles reneguen de l'Ajuntament i de la República en les seves continuades campanyes. A més a més tenen una colla de faldilletes de sagristia que en el nom de Déu Totpoderós recorren les cases més o menys necessitades i fan veure que Déu els envia allí per a cobrir les seves necessitats, cosa que és tot el contrari: són uns vots per al demà que elles conquisten. Cal estar previnguts tots els homes. En veure només l'ombra d'aquesta mena de gent a nostres cases — on sols vénen a posar discòrdia en nom de Déu — tractem-los com es mereixen. Tota vegada que l'Ajuntament està assabentat i

no posi aturador en aquest cas, ens cal doncs posar-l'hi nosaltres.

També sap l'Ajuntament que al Cementiri, entrant a mà dreta, hi ha una placa de marbre amb unes lletres que diuen:

*La caritat que faràs
als difunts és de tal preu,
que cent per u cobraràs
i a les ànimes tindràs
propícies davant de Déu.*

A sota d'aquestes ratlles hi tenim una caixeta tancada amb un rètol que diu: *Caritat per als Difunts.*

Som molts els homes d'Esquerra que ignorem qui és el que guarda la clau i els quartos, com també falta saber de quina forma es distribueixen, perquè els difunts no necessiten res en absolut. ¡Qui sap si serveixen per a la campanya antirepublicana!

Valgui per un toc d'alarma, i que desapareixi aquesta làpida i la caixeta, i que els reaccionaris acabin d'un cop de renegar.

SUBIRANA

Torre de Claramunt

Els cavernícoles de la Lliga Catalana d'aquest poble, junt amb uns reaccionaris de dreta que vénen a passar aquí uns quants dies d'estiu per a treure's el rovell que porten per no poder menjar mai res calent mentre estan a ciutat, el dissabte dia 12 del corrent varen celebrar una vetllada teatral. El títol de l'obra representada era: «Veritat». La propaganda fou molt extensa perquè el públic acudís allí. Però va ésser a la inversa: que el veïnat no va acudir.

L'organitzador de la festa era un senyor estiuejant que per renom té «Ozcar», sense ofici. A l'únic que es dedica és a vendre gomes higièniques als joves de la localitat.

En alçar-se el teló, surt l'indicat senyor amb una grossa trompa cridant l'atenció al públic i dient:

—Pagesos! Vosaltres que heu robat el cinquanta per cent als propietaris, ja la pagareu! Aquest vi se us tornarà aigua sedativa per a curar-vos els mal-de-caps us sobrevindran. Llavors els que estan afiliats al partit d'Esquerra quedaran sense terres. Qui serà el que us ajudarà?

Com a resposta a aquest insensat preguner cal dir-li que nosaltres estem completament units i disposats a fer el que convingui per defensar el nostre ideal esquerer. El que volem és fer bones collites i que el vi faci bons graus per si algun dia es fa necessari de treure'n l'esperit alcohòlic i cremar amb ell aquesta genteta corcada de la crosta i del Capital que volen pertorbar la pau pública.

També fem avinent a l'ex-marquès que no faci tant d'escàndol amb la Luina, que els menors prenen mals exemples, i no són coses de fer en ple carrer.

Així mateix preguem a l'autoritat esquerrana que no comporti fer cap més funció d'aquesta mena,

J. F.

Sant Adrià de Besós

Els regidors que encara assisteixen a les sessions de l'Ajuntament no pensen decidir-se, per ara, en favor o en contra de la dimissió presentada pel company d'ells, senyor López.

Potser si l'alcalde, senyor Micheli, cregués convenient llegir tota la Premsa, i amb especial atenció tot el que es refereixi a la població, veuria el precís que s'ha fet el desfer aquest punt negre que s'ha format al voltant del Consistori. Però com que ell no la llegeix ni ho creu convenient, no veu la necessitat d'això i de moltes altres coses.

* * *

«La Veu del Besós» (tapeu-vos el nas, amics lectors), cada vegada més humorística, se les emprén en els seus darrers números contra un bon amic nostre que des d'un periòdic de Badalona, amb gran encert els digué escrivien amb els peus i que eren desconixedors del català. El «quinzenari» en qüestió, donant-se-les de savi i com qui vol donar una lliçó, continua el seu camí ridícul. Per una prova n'hi ha prou amb això: «Però fa el ridícol el que sap ho demostre i no fa com els gossos: *bop bop bop!*»

I això no és res al costat de les altres... «coses» que omplen el periòdic (?). Amb tot invitem els lectors a desentranyar el fons de les ratlles anotades.

A exprémer-se!

J. GRAU I LATORRE

Sant Sadurn d'Anoia

UN ALTRE AMBIENT

Els pobles, com tots ja sabem, han viscut submissos fins l'obra d'ara, eminentment republicana i democratitzada en un alt sentit humà, Gosem dir que, sota la democràcia, s'exhibeix massa sovint la llibertat i s'abusa d'ella i de l'ideal republicà vingut en unes hores desproporcionades per a molta gent. Gent que sempre havia tingut com vulgarment es diu, «la paella pel mànec». Gent que ara trasllueix una altra finalitat, però sense transgir en el tarannà a què ens tenien acostumats.

Aquesta és l'obra a la qual la República, per més temps que faci, no ha de posar fre ni preu. La República és ordre, i aquests amb les seves gasiveries i atzagaiades s'ho prenen com un desordre i actuen amb una impunitat denigrant que desconcerta barroerament i sense el sentit més petit d'humanitat. La República—i no ho podem negar els que hi vivim en constant contacte—ha fet mol, però encara ho supera l'obra que manca realitzar. Cal que el que hom faci no sigui per a quatre dies. Hi han senyals en l'ample espai d'una gran obra prou palpables per a aquell que ho vulgui sols veure.

La submissió era una cosa evident a casa nostra, i dic a casa nostra perquè nosaltres rebem de dos Estats: de la gent abusiva, etc., de casa nostra, i dels que venien de terres enllà d'Espanya, com si fos una Guaiana, o una colònia, o una terra de promissió, d'aquesta terra meravellosa i incògnita per aquell que no hi

ha sabut viure, i que sabem correspondre estrictament i lleialment en tot allò que representa pau i cultura, que és la base fonamental de la civilització.

La vida d'un poble prematurament, i amb el canvi que s'ha operat a l'expectativa de qualsevol subconscient, porta la seva responsabilitat sagrada. No equival portar un càrrec cedit pel poble, sinó que porta l'obligació d'actuar. Teniu en compte que aquells temps d'esclavatge i de subjugació no han de tornar, per més canvis que hi hagi en la vida política, principalment, i molt menys pels pobles, perquè se serva el més pregon record. Ja en tenim prou amb les concupiscències a què han estat enrotllats remotament els pobles per una malaltia que és llarga, encara que no ho sembli. Cal posar el seny comprensor i automàticament vetllar pels drets que ens estan concedint.

Hem de tenir present que som diferents completament d'aquells que negocien l'ideal, com ho féu egoísticament obcecat Jacob en vendre's, simplement, un germà per un plat de mongetes.

JOAN VILADOMS

Sardanyola

Ací tenim un «Sardanyola Gran Casino». Es una desgràcia com qualsevol altra.

Aquest «Sardanyola Gran Casino» és fogar de tota cursileria i tota bananada. I un cau de monarquisme. Bé, és clar: si no fossin cursis no serien monàrquics.

Tota aquesta colla de cursis que cada estiu, com una plaga, cau damunt Sardanyola, es pensen fer el senyor, però no fan més que el cursi. Cal veure només com, en venir cada estiu aquesta gent, augmenta la premsa reaccionària: «La Vanguardia», «La Veu», «A B C», «El Correo Catalán», «El Debate».

Cursileria, res més que cursileria. I cursileria el fet de que l'altra nit, en una *fiesta criolla* — en una *fiesta criolla!* ai, que em trenco! — uns quants salvatges disfressats de senyor protestessin de que l'orquestra toqués l'himne de la República, en forma grollera i violent. I després diguessin que a ells, a pesar d'atacar i escarnir la República, NO ELS PASSARIA RES, PERQUE TENEN MOLTA INFLUENCIA.

Estem cansats de tanta cursileria; estem cansats de tants atacs a la República. I estem cansats, senyor governador, de tanta tolerància amb aquesta colla de cursis, de senyors de paper, de monàrquics, i que *tinguin influència*.

P.

Centelles

UN AJUNTAMENT SEMI-CAVERNÍCOLA

Avui ja és hora que ens ocupem una mica de la descabellada actuació del ministeri municipal que patim fa molt temps. Es veu que l'esmentat Ajuntament no s'ha enterat encara que la República és laica, puix encara conserva i protegeix les Mares de Déus i altres pestes a les façanes de la Casa Consistorial i vies públiques.

A la Plaça d'en Francesc Macià, per exemple, hi ha un gran embarràs, que nos-

altres no sabem què representa. Els cavernícoles diuen que és la imatge del Sagrat Cor, però nosaltres no sabem tant. Però si demanem que sigui retirat quan més aviat millor, car és un destorb i una provocació per als homes liberals, com també la mal anomenada Creu del Pas-seig.

A més a més, com que l'Ajuntament presumeix d'ésser d'Esquerra, trobem molt estrany que no faci retirar tot això. En cas de no fer-ho, creurem que són «peseteros» i que són republicans de conveniència o de butxaca. Es per això que creiem complir un deure de ciutadania donant al llum públic aquests fets, puix els cavernícoles i

reaccionaris disfruten en veure que conti-nuen fent de les seves, i que són més res-pectades les seves idees que les nostres.

Esperem que aquestes ratlles faran el seu efecte i que no ajudaran les preten-sions dels fatídics elements del «D. I. C.».

Ja hem dit:

LA COLLA DEL POBLE

VISITIN ELS APARADORS

CASA BASTIDA

PASSEIG DE GRACIA, 18

Gran Basar de Sastreria i Camiseria
Sistema Nord-Americà

CIUTADANS:

Si voleu vestir ben elegants i amb pocs diners aneu a can BASTIDA Som els creadors i continuadors del Basar de modern estil adaptant totes les creacions de l'art del vestir i sempre amb preus incompatibles per qui usi normes de bona fe comercial. Cert es que la CASA BASTIDA amb competències i sense sempreva endavant i ara més que mai després d'un balanç amb gran superavit LIQUIDEM totes les existències a qualsevol preu per així fer el renovament i donar treball durant la calma als nostres obrers.

100.000 Trajos des de 25 pessetes
100.000 Pantalons des de 5 "

Gran Stock de Plomes, Gabardines, Trinxeres, Checos impermeables i tota mena de prenes modernes de gran estil des de 10 pessetes.

100.000 Mitjons gran fantasia des de	0'75 pts.
100.000 Corbates seda des de	0'95 "
100.000 Camises tots els estils des de	3'95 "
100.000 Calçotets des de	1'95 "
100.000 Païames des de	4'95 "

Tenim muntada una secció ràpida per la Sastreria i Camiseria que ens permet lliurar els encàrrecs a les quatre hores amb assortit de gèneres de tots els preus.

LA
CUINA A GAS
INDISPENSABLE
A TOTA
CASA MODERNA

EXPOSICIÓ I VENDA:

APLICACIONES AL GAS

Avinguda Portal de l'Angel, 20

De tot en te la culpa l'ESQUERRA?

roqueta

D'això no direu que en te la culpa l'Esquerra!!